

ՖՐԱՆՍԵՐԵՆԻ՝ ՈՐՊԵՏ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՏԱՐ ԼԵՉՎԻ ԴԱՍԱԿԱՆԴԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ*

Արմինե Բաբայան

XXI- ըրդ դարը, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հայտարարության համաձայն, հռչակվել է բազմալեզու դարաշրջան: Այսօր մեկ օտար լեզվի իմացությունը բավարար չէ ժամանակակից արհեստավարժ մասնագետի համար: Նույնիսկ ամենապատվավոր ու անվանի վարպետն իր աշխատանքային գործունեության մեջ օգտագործում է մի քանի գործիք: Եվ լեզուն՝ որպես մշակույթների համագործակցման ու մերձեցման գործիք, արդի դարաշրջանում նոր ուղիներ ու ասպարեզներ է բացում այդ գործընթացն ավելի արդյունավետ կերպով իրականացնելու համար: [1]

Ֆրանսերենը, որը 17- ըրդ դարից սկսած համարվում էր միջազգային դիվանագիտական հարաբերությունների և եվրոպական բարձրաշխարհիկ խավի գերիշխող լեզու, երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո իր տեղը զիջեց անգլերենին: Սակայն այսօր էլ ֆրանսերենն ունի համամոլորակային գործածության աշխարհագրություն, այդ լեզվով խոսում են աշխարհի գրեթե բոլոր ծայրերում՝ ավելի քան 130 մլն մարդ: Այն ՄԱԿ-ի պաշտոնական լեզուներից մեկն է: Ֆրանսերենը, սկսած 1896 թ. օլիմպիական խաղերի պաշտոնական լեզուն է: Յուրաքանչյուր տարի այդ լեզվով անց են կացվում տասնյակ միջազգային կոնֆերանսներ՝ նվիրված բժշկագիտությանը, փիլիսոփայությանը, իրավագիտությանը, լեզվաբանությանը, նորագույն տեխնոլոգիաների զարգացմանը և այլն:[2]

Թվային տեխնոլոգիաների և գիտության բուռն զարգացման դարաշրջանում մի քանի օտար լեզուների իմացությունը դարձել է հանապազօրյա անհրաժեշտություն:

Գիտականորեն ասպացուցված է, որ ցանկացած մարդ կարող է ազատ տիրապետել երկու-երեք լեզուների:

Օտար լեզուներ ուսումնասիրելու համար նախ և առաջ անհրաժեշտ է ունենալ մոտիվացիա և հետաքրքրվածություն: Այն կարող է լինել զուտ մասնագիտական, կամ էլ՝ հենց ֆրանսերենի դեպքում, ռոմանտիկ: Բոլորին է հայտնի մի շատ տարածված արտահայտություն՝ ֆրանսերենը սիրո լեզու է: Այս փաստը անպայման ունենում է հաջողություն, քանզի այն, ինչ որ հաճույք է պատճառում, շատ դյուրին է ընկալվում: Բացի այդ, օտար լեզվի իմացությունը դա մի անսպառ հարստություն է, որը մարդուն ոչ միայն ինտելեկտուալ, այլ նաև տնտեսական շահույթ ու առաջխաղացում է բերում:[3]

ԱրՊՀ – ում ֆրանսերենը որպես երկրորդ լեզու դասավանդվում է արդեն քսան տարի: Ուսանողները հիմնականում մեծ հետաքրքրություն են դրսևորում:

Երկարամյա աշխատանքային գործունեության արդյունքում ինձ հաջողվել է ձեռք բերել որոշակի հմտություններ, որոնք հնարավորություններ են տալիս երկրորդ օտար լեզվի ուսուցման պրոցեսը դարձնելու ավելի հետաքրքիր ու գրավիչ:

* Հոդվածն ընդունվել է 24.02.2015:
Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել ԱրՊՀ գերմաներեն և ֆրանսերեն լեզուների ամբիոնը:

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2015

Հիմա մի քանի սկզբունքների մասին, որոնք չափազանց անհրաժեշտ են ֆրանսերենի ուսուցման ընթացքում:

1. Նոր նյութը մատուցել այնպես, որ այն ընկալվի բոլոր ուսանողների կողմից, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նույնիսկ կրկնել այն:

2. Յուրաքանչյուր դասին աշխատել այնպես անել, որպեսզի բոլոր ուսանողները ընդգրկվեն դասապրոցեսում:

3. Ուսանողին խրախուսել նույնիսկ սխալ պատասխանի համար: Քանզի չի սխալվում նա, ով ոչինչ չի անում:

4. Լսարանում ստեղծել առողջ և ստեղծագործական մթնոլորտ: Ղասախոսը պետք է ունենա լավ առողջամտություն, խոր գիտելիքներ տվյալ օտար լեզվից և շարունակաբար կատարելագործի դրանք:

Ապացուցված է, որ երկրորդ լեզվին տիրապետելը ավելի քիչ ջանքեր և ժամանակ է պահանջում, քան առաջին օտար լեզվին տիրապետելը: Ինչքան շատ օտար լեզուների է տիրապետում մարդը, այնքան զարգացած են նրա հիշողությունը, տեսողական և լսողական զգացողությունը:

Ֆրանսերենի որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդման վրա մեծ ազդեցություն են գործում անգլերենի՝ որպես առաջին օտար լեզվի և ֆրանսերենի լեզվական նմանությունները և տարբերությունները:

Ղասապրոցեսի ժամանակ ուսանողը ֆրանսերեն անծանոթ բառը կարող է գուշակել այն տարբերակելով անգլերեն համարժեք բառից:

Օրինակ՝ *interest*(անգլ.) – *inétret* (ֆրանս.)

isle (անգլեր.) – *ile* (ֆրանս.)

arrest(անգլ.) – *arret* (ֆր.)

theatre(անգլ.) – *théâtre* (ֆր)

Կան բառեր, որոնք ունեն ոչ այնքան նման արմատ.

Օրինակ՝ *école* (ֆր) – *school*(անգլ.)

étranger (ֆր)- *stranger* (անգլ.)

étudiant (ֆր) – *student* (անգլ.)

Բառակազմության մեջ կարելի է ընդգծել նախածանցների կամ վերջածանցների նմանությունը.

Օրինակ՝ - *ment*:

movement (անգլ.) *le mouvement* (ֆր.)

gouvernement (անգլ.) – *le gouvernement* (ֆր)

- *tion*, - *ation*, - *sion*:

revolution – *la rrvolution*

administration – *l`administration*

tension – *la tension*

Անգլերենի *dis* – ժխտական նախածանցը համարժեք է ֆրանսերենի *de, des, dis* ժխտական նախածանցների:

Օրինակ՝ *like- dislike* (անգլ.) – *plaire- déplaire, appear- disappear*(անգլ.)- *apparaître-disparaître* (ֆր).

ժխտական *im, in* նախածանցները համարժեք են երկու լեզուներում:

Օրինակ՝ *possible- impossible*

definite- indefinite

re – նախդիրը և անգլերենում և ֆրանսերենում *ցույց* է տալիս գործողության կրկնություն կամ վերսկսում.

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2015

Օրինակ՝ view- review, touch-retouch (անգլերեն)

lire- relire, faire-refaire (ֆրանսերեն)

- age վերջածանցը ևս համարժեք է երկու լեզուներում: Սակայն գոյություն ունի արտասանության տարբերություն:

Voyage [waja: ç] - voyage['voidç]

village [vila: ç] - village ['vilidç]

passage [pasa: ç]- passage ['pæsidç]

Քերականության մեջ հարկ է նշել ընդհանրությունները, որոնք գոյություն ունեն և՛ անգլերենում և՛ ֆրանսերենում:

օրինակ՝ հոգնակի թվի կազմության դեպքում երկու լեզուներում օգտագործվում է հիմնականում – s վերջածանցը՝

a table –tables / անգ./

la table –les tables / ֆրանս./

Անհրաժեշտ է նշել, որ որոշ դեպքերում հոգնակի թվի գործածությունը կարող է փոխել բառի իմաստը:

Օրինակ՝

l'actualité-իրականություն

les actualités- լուրեր

Մեռի մասին խոսելիս կարելի է որպես համեմատության հենակետ վերցնել ռուսերենը, քանի որ անգլերենում սեռը գոյություն չունի:

Օրինակ՝ la mère-mamъ

le père-omeu

Անգլերենում և ֆրանսերենում գոյականը հանդես է գալիս հոդի հետ: Ի տարբերություն անգլերենի, ֆրանսերենում հոդն ունի ավելի շատ ձևեր՝ un, une, des, le, la, les, du, de la, de l', du, des, au, aux.

Անգլերենում հոդը ցույց է տալիս գոյականի թիվը և որոշված կամ անորոշ լինելը, իսկ ֆրանսերենում նաև արական և իգական սեռը, որոշակի քանակը, պատկանելությունը, տեղը և այլն:

Օրինակ՝ le livre du /de + le/ professeur. /du միացյալ հոդը ցույց է տալիս պատկանելություն/

Il va au /à + le /lycée /տեղ/

Il achète du pain /du մասնակի հոդը ցույց է տալիս որոշակի քանակ/: Գոյություն ունեն հոդի օգտագործման ընդհանրություններ և տարբերություններ: Հասուկ անունների հետ և՛ անգլերենում և՛ ֆրանսերենում հոդը չի օգտագործվում:

Օրինակ՝ London –Londres

Pete –Paul

Paul – Little Pete –Le petit Paul

La France, le Havre

Բայական ժամանակաձևերից կարելի է նշել բարդ ժամանակաձևերի կազմության նմանությունները:

Օրինակ՝ Անգլերենի “Present perfect և ֆրանսերենի *passé composé* ամանակաձևերը կազմվում են have /անգ./ և avoir /ֆրանս./ օժանդակ բայերով և խոնարհվող բայի հարակատար դերբայով:

Օրինակ՝ I have done. j'ai fait ֆրանսերենում որոշ շարժում ցույց տվող ոչ անցողական բայեր իրենց *passé composé* ժամանակաձևը կազմում են “être” օժանդակ

բայի հետ: Այս դեպքում կարելի է համեմատել “continuous” անզլերենի ժամանակաձևի հետ:

Օրինակ՝ *Il est parti-He is reading.*

Անհրաժեշտ է սակայն նշել, որ ֆրանսերենում հարակատար դերբայը համաձայնում է ենթակայի հետ թվով և սեռով, երբ այն խոնարհվում է *etre* -ի հետ և, ուղիղ խնդրի հետ, եթե այն գտնվում է դերբայից առաջ, *avoir* օժանդակ բայի դեպքում:

Օրինակ՝ *Elle est partie*

Ils sont partis

Les fleurs, je les ai achetées

Հարցական նախադասության կազմության համար անզլերենում և ֆրանսերենում գործածվում է ինվերսիան /շրջված շարադասությունը/:

Օրինակ՝ *He is playing –Is he playing?*

Il marche. –Marche –t- il ?

Ֆրանսերենի դասավանդման հիմնական դժվարությունները հնչյունաբանական տարբերություններն են, որոնք գոյություն ունեն անզլերենի և ֆրանսերենի միջև: Սակայն ժամանակակից տեսողական և լսողական միջոցների, երկխոսությունների օգտագործման, ֆրանսերեն ֆիլմերի դիտման ու դրանց քննարկման շնորհիվ հնարավոր է ուսանողների մոտ ձևավորել ֆրանսերեն հնչողության և արտասանության զգացողություն ու ընդունակություն, որն էլ հետագայում կվերափոխվի սովորույթի:

Այսպիսով՝ հիմնվելով առաջին օտար լեզվի՝ անզլերենի վրա՝ կարող ենք հասնել էական ավելի դրական արդյունքների՝ օգտագործելով համեմատության սկզբունքը ֆրանսերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդման պրոցեսում:

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Djulhakian M.G., Gharibian A.H., France –cours de civilisation. Edition de L’Université D’Yérévan. Yérévan, 1991 p. 9
2. Civilisation progressive du français. Ross Steele. CLE International 2002, p.78
3. Նույն տեղում, էջ 82:
4. Gak V. Dictionnaire français-russe. M., 2002.
5. Ամանգուլյան Հ.Ա., Անզլերեն-հայերեն բառարան, Եր., 1984:

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

**Ֆրանսերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի դասավանդման
առանձնահատկությունները
Արմինե Բաբայան**

Հոդվածում քննության են առնված ֆրանսերենի՝ որպես երկրորդ օտար լեզվի, դասավանդման առանձնահատկությունները ԲՈՒՀ-երում, համեմատելով անզլերենի՝ որպես առաջին օտար լեզվի, հետ: Այդ առանձնահատկությունները դասակարգված են ըստ լեզվաբանական բաժինների՝ հնչյունաբանական, քերականական և բառագիտական: Յուրաքանչյուր տեսական սահմանում հիմնավորված է գործնական օրինակներով՝ հեշտացնելով դասավանդվող նյութի յուրացումը:

Քանալի բառեր` լեզվի հմացություն, տիրապետել որևէ լեզվի, ձեռք բերել հմտություններ, ուսումնական պրոցես, ստեղծել ստեղծագործական մթնոլորտ, համարժեք, շրջված /շրջուն/ շարահատություն, լեզվի զգացողություն, համեմատության սկզբունք:

РЕЗЮМЕ

Особенности преподавания французского как второго иностранного языка Армине Бабаян

В статье рассматриваются особенности преподавания французского языка как второго иностранного языка в вузах в сравнении с английским языком как первого иностранного языка.

Эти особенности классифицированы по разделам языка: фонетики, грамматики, лексики. Каждое теоретическое определение обосновывается практическими примерами, облегчая доступность обучаемого материала.

Ключевые слова: знание языков, освоение языка, приобретать навыки, учебный процесс, создать творческую атмосферу, эквивалент, обратный порядок слов, языковое чутье, принцип сравнения.

SUMMARY

The features of teaching French as a second foreign language Armine Babayan

The article examines the features of teaching French as a second foreign language in higher education institutions, compared with English as the first foreign language.

These features are classified according to the divisions of language: phonetics, grammar, lexis. Each theoretical definition is justified by practical examples, providing to accessibility training material.

Keywords: knowledge of languages, language acquisition, acquire skills, educational process, a creative atmosphere, equivalent, reverse order of words, linguistic flair, principle of comparison.